

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 16 maja 2023 r.

Pozycja 160

POSTANOWIENIE z dnia 14 kwietnia 2022 r. Sygn. akt Ts 16/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Bogdan Świączkowski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej Sp. z o.o. z siedzibą w P. w sprawie zgodności:

art. 146 ust. 1 zdanie pierwsze i drugie ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 1228, ze zm.) z art. 2 w związku z art. 77 ust. 2 i art. 45 ust. 1 oraz art. 21 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 16 stycznia 2021 r. (data nadania) Sp. z o.o. z siedzibą w P. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru, wystąpiła z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

Komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w O. (dalej: komornik sądowy) postanowieniem z 11 lutego 2019 r. (sygn. akt [...]) umorzył postępowanie egzekucyjne w sprawie z wniosku skarżącej jako wierzyciela przeciwko dłużnikowi z uwagi na uprawomocnienie się postanowienia Sądu Rejonowego w O. (dalej: Sąd Rejonowy) z 21 września 2018 r. (sygn. akt [...]) o ogłoszeniu upadłości dłużnika. Na tę czynność komornika sądowego skarżąca złożyła skargę, którą Sąd Rejonowy oddalił postanowieniem z 18 lipca 2019 r. (sygn. akt [...]). Zażalenie skarżącej na powyższe orzeczenie Sąd Rejonowy oddalił postanowieniem z 26 października 2020 r. (sygn. akt [...]).

Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 9 lutego 2021 r. (doręczonym 18 lutego 2021 r.) skarżąca została wezwana do usunięcia braku formalnego skargi przez doręczenie odpisu lub poświadczonego za zgodność z oryginałem postanowienia Sądu Rejonowego w O. z 18 lipca 2019 r. (sygn. akt [...]) wraz z czterema jego kopiami. Pismem z 24 lutego 2021 r. skarżąca odniosła się do wezwania.

Sędzia Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 20 maja 2021 r. (doręczonym 31 maja 2021 r.) wezwał skarżącą do usunięcia braków formalnych skargi przez: 1) podanie adresu skarżącej; 2) doręczenie pełnomocnictwa szczególnego do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej oraz reprezentowania skarżącej w postępowaniu przed Trybunałem

Konstytucyjnym, określającego sprawę, do której zostało udzielone; 3) wskazanie, które konstytucyjne wolności lub prawa skarżącej, wynikające z przywołanych we wniesionej skardze przepisów Konstytucji, zostały naruszone przez zaskarżony przepis oraz dokładne określenie sposobu ich naruszenia; 4) uzasadnienie zarzutów konstytucyjności kwestionowanego przepisu z powołaniem argumentów na ich poparcie; 5) przedstawienie stanu faktycznego, na tle którego wniesiono skargę konstytucyjną. W piśmie z 7 czerwca 2021 r. skarżąca ustosunkowała się do wezwania.

W ocenie skarżącej brzmienie art. 146 ust. 1 zdanie pierwsze i drugie ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 1228, ze zm.) otwiera możliwość dowolnego stosowania instytucji umorzenia postępowania egzekucyjnego, z naruszeniem praw uczestników tego postępowania (s. 2 pisma skarżącej z 7 czerwca 2021 r.; dalej: pismo). Skarżąca podniosła, że niejasność zaskarżonego przepisu „pozwala na zawieszenie egzekucji i umorzenie egzekucji w ogóle, podczas gdy czynności te powinny zostać ograniczone do majątku wchodzącego w skład masy upadłości (...). Z tego powodu, po umorzeniu egzekucji, dłużnik pozostaje wolny od zajęcia swoich dochodów uzyskiwanych po umorzeniu egzekucji, a wierzyciel pozostaje w tej sprawie bezradny” (s. 2 skargi). Wskazała, że „niejasność zaskarżonego przepisu (...) ma swoją głębszą przyczynę w zawartym w nim błędzie, że egzekucję wszczyna i prowadzi się przeciwko osobie fizycznej lub prawnej, a nie przeciwko prawom należącym do tych osób” (s. 1 pisma). Jej zdaniem zaskarżony przepis jest niezgodny z art. 2 Konstytucji, z którego wynika, że prawo powinno być jasne i zrozumiałe. Skutkiem niejasności kwestionowanego przepisu jest, w ocenie skarżącej, naruszenie prawa własności („uniemożliwienie lub utrudnienie odzyskiwania tego prawa”), a także prawa do sądu gwarantowanego w art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji (s. 2 pisma).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Wstępne rozpoznanie skargi służy wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań i usunięcie braków, które zawiera, nie jest możliwe, bądź braki nie zostały usunięte w terminie lub skarga konstytucyjna jest oczywiście bezzasadna.

2. Analiza dokonana w ramach wstępnego rozpoznania przedmiotowej skargi oraz pisma skarżącej w odpowiedzi na zarządzenie sędziego wzywające do usunięcia braków formalnych prowadzi do stwierdzenia, że skarga nie spełnia warunków dopuszczenia do rozpoznania merytorycznego z uwagi na ich nieusunięcie.

2.1. Zarzut przedstawiony przez skarżącą w niniejszej skardze konstytucyjnej sprowadza się do tezy, że umorzenie postępowania egzekucyjnego z uwagi na ogłoszenie upadłości dłużnika uniemożliwiło skarżącej zaspokojenie wierzytelności „z dochodów [d]łużnika, które (...) ukrył w czasie postępowania upadłościowego” (s. 2 pisma). Doprowadziło to, jej zdaniem, do naruszenia prawa do sądu i prawa własności.

Trybunał przypomina, że postępowanie upadłościowe jest wspólnym postępowaniem wierzycieli, podjętym w celu dochodzenia roszczeń od niewypłacalnego dłużnika. Z zaskarżonego art. 146 ust. 1 zdanie pierwsze i drugie ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 1228, ze zm.) wynika wprost, że postępowanie egzekucyjne skierowane do majątku wchodzącego w skład masy upadłości, wszczęte przed dniem ogło-

szenia upadłości, ulega zawieszeniu z mocy prawa z dniem ogłoszenia upadłości; postępowanie to umarza się z mocy prawa po uprawomocnieniu się postanowienia o ogłoszeniu upadłości. Postępowanie upadłościowe zastępuje wówczas postępowanie egzekucyjne, które w sytuacji wielości wierzycieli i niewypłacalności dłużnika nie może spełnić swojej funkcji (wszystkie wierzytelności podlegają zaspokojeniu w ramach postępowania upadłościowego).

Mając to na uwadze Trybunał stwierdza, że niezasadny jest zarzut skarżącej, jakoby umorzenie postępowania egzekucyjnego w związku z uprawomocnieniem się postanowienia o ogłoszeniu upadłości dłużnika uniemożliwiło zaspokojenie wierzyciela. Ze względu na wspomniany powyżej charakter postępowania upadłościowego należy traktować je jako równoważne z postępowaniem egzekucyjnym. Skoro zatem ustawodawca przewidział postępowanie upadłościowe, którego celem jest zaspokojenie – w jak najwyższym stopniu – roszczeń wierzycieli, nie można mówić o upatrywaniu przez skarżącą naruszeniu prawa do sądu czy prawa własności, do którego miało dojść wskutek umorzenia wszczętej wcześniej egzekucji. Z tego powodu Trybunał stwierdza, że skarżąca nie uprawdopodobniła naruszenia swoich praw podmiotowych. Nie wykonała tym samym pkt 3 i 4 zarządzenia.

Na marginesie Trybunał wskazuje, że art. 21 ust. 1 Konstytucji nie może być samodzielnym wzorcem kontroli wskazanym w skardze konstytucyjnej, ponieważ jego treść nie formułuje praw i wolności, lecz pozostaje jedynie dyrektywą skierowaną do ustawodawcy zwykłego, by ten, konstruując regulacje dotyczące sfery praw majątkowych, zachował określone w tym przepisie zasady. Co prawda, w piśmie usuwającym braki formalne skargi powołany został – w odniesieniu do omawianego zarzutu – nowy wzorzec kontroli (art. 64 ust. 1 Konstytucji), jednakże na obecnym etapie postępowania nie rodzi to skutków. Z utrwalonego orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego wynika bowiem, że po upływie trzech miesięcy od daty doręczenia skarżącemu ostatecznego rozstrzygnięcia nie jest dopuszczalne rozszerzenie skargi o nowy wzorzec (zob. postanowienie TK z 20 lutego 2008 r., sygn. SK 27/07, OTK ZU nr 1/A/2008, poz. 22).

Trybunał zwraca wreszcie uwagę, że zarzut skarżącej dotyczący naruszenia art. 2 Konstytucji („prawo do jasnego prawa”), bez powiązania z innymi konstytucyjnie gwarantowanymi prawami podmiotowymi, nie może prowadzić do nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

2.2. Odnosząc się do wezwania sędziego Trybunału Konstytucyjnego do przedstawienia stanu faktycznego, na tle którego wniesiono skargę konstytucyjną, skarżąca ograniczyła się do wskazania, że „[w] sprawie stanu faktycznego oraz skutków istnienia w systemie prawnym zaskarżonego przepisu (...) załącz[a] kopię pisma [s]karżącej do Ministra Sprawiedliwości z dnia 13.01.2021 r. o ośmieszaniu wymiaru sprawiedliwości w Polsce”. Złożyła ponadto odpisy kilku orzeczeń sądowych, stwierdzając, że „należ[a] do całości przedstawianej sprawy”. W związku z powyższym Trybunał stwierdza, że skarżąca nie usunęła braku skargi, o którym mowa w punkcie 5 zarządzenia sędziego Trybunału z 20 maja 2021 r.

Z powyższych względów, działając na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 2 u.o.t.p.TK, należało orzec jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącej przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.